

UtbildningsdepartementetVetenskapsrådet
Box 1035
101 38 Stockholm

Uppdrag till Vetenskapsrådet om att utveckla och redovisa kvalitetsindikatorer

Regeringens beslut

Regeringen ger Vetenskapsrådet i uppdrag att utveckla de två kvalitetsindikatorerna; indikatorn för bibliometri och indikatorn för externa medel, som ligger till grund för fördelning av delar av universitets och högskolors anslag för forskning och utbildning på forskarnivå.

Vetenskapsrådet ska i relevanta delar samordna de två indikatorernas utformning och presentationen av dem. Utgångspunkt för uppdraget ska vara den beräkning av de två indikatorerna som används i dag.

Vetenskapsrådet ska senast den 15 maj 2025 redovisa de två indikatorerna till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet). Därefter ska uppdraget redovisas årligen senast den 30 april 2026, 2027 och 2028.

I uppdraget ingår att Vetenskapsrådet ska säkerställa att underliggande data för indikatorerna tillgängliggörs för att underlätta fortsatt analys av lärosäten och andra aktörer.

Närmare om uppdraget

Indikatorerna ska omfatta uppgifter för samtliga statliga universitet och högskolor förutom Gymnastik- och idrottshögskolan, Försvarshögskolan, Konstfack, Kungl. Konsthögskolan, Kungl. Musikhögskolan i Stockholm och Stockholms konstnärliga högskola. Indikatorerna ska också omfatta uppgifter för Chalmers Tekniska Högskola Aktiebolag, Handelshögskolan i Stockholm och Stiftelsen Högskolan i Jönköping.

Indikatorn för bibliometri ska baseras på underlag i form av de indikatorer för vetenskaplig produktion och citeringar som Vetenskapsrådet har i uppdrag att ta fram i regleringsbrevet för 2025.

Vetenskapsrådet ska förändra beräkningen av bibliometri-indikatorn i den del som fastställer de olika ämnesområdenas tyngd i beräkningen av indikatorn. Sedan 2021 baseras den på ämnesområdes anslagsmedel, men för att bättre spegla ämnesområdenas storlek ska den i stället utgå från totala FoU-medel.

För att fånga bredden i lärosätenas forskningsfinansiering ska indikatorn för externa medel omfatta de finansieringskällor som framgår av bilaga 1. För att öka incitamenten att söka EU-medel ska vidare konkurrensutsatta medel från EU ges högre vikt än medel från andra finansieringskällor vid beräkningen av indikatorn. Forskningsbidrag från Östersjöstiftelsen ska fortsatt inte räknas in i indikatorn för externa medel när det gäller Södertörns högskola eftersom den i huvudsak är att jämställa med en egen stiftelse vid ett lärosäte.

Indikatorn för externa medel ska utformas så att den tar hänsyn till att tillgången på externa medel varierar mellan olika ämnesområden. Indikatorn för externa medel ska därför beräknas ämnesområdesvis. Ämnesområdenas storlek ska mätas på ett lämpligt sätt, som beaktar att deras relativa storlek kan variera över tid. Uppdraget innebär också att vissa EU-medel, från EU:s ramprogram för forskning och innovation, ska ges större tyngd jämfört med andra finansieringskällor för att stärka incitamenten att söka forskningsfinansiering från EU. Genom att tillmäta olika typer av EU-medel olika vikt kan särskilt konkurrensutsatta medel, som Europeiska forskningsrådet, ERC, ges en större vikt.

Skälen för regeringens beslut

Kvalitetsindikatorerna externa medel och bibliometri presenterades i och infördes som ett resultat av propositionen Ett lyft för forskning och innovation (prop. 2008/09:50). Indikatorn bibliometri består av vetenskapliga publiceringar och citeringar. Indikatorerna används fortfarande och ligger till grund för fördelning av delar av universitets och högskolors anslag för forskning och utbildning på forskarnivå. Syftet med införandet var att premiera universitet och högskolor som bedriver forskning av hög kvalitet.

I propositionen Forskning och innovation för framtid, nyfikenhet och nytta (prop. 2024/25:60) anger regeringen att den modell för kvalitetsbaserad fördelning av forskningsanslag som infördes 2009 fortsatt ligger till grund för fördelningen, men justeras i några delar för att ytterligare konkurrensutsätta medlen mellan lärosätena i syfte att i ökad utsträckning premiera kvalitet. Vidare anges att de kvalitetsindikatorer som infördes 2009 fortsatt kommer att användas men att regeringen gör bedömningen att modellen ska utvecklas för att kvalitet ska premieras mer än vad som gjorts i tidigare tilldelningar. Vetenskapsrådet bör därför med utgångspunkt i propositionen få i uppdrag att utveckla kvalitetsindikatorerna.

Regeringen anger i forsknings- och innovationspropositionen också att det är angeläget att ökade forskningsanslag i likhet med andra satsningar på forskning fördelas på ett sådant sätt att de bidrar till att de övergripande målen om excellens, innovation och internationalisering uppnås. Justeringar av indikatorerna väntas öka konkurrensutsättningen inom fördelningen av medel till universitets och högskolors anslag för forskning och utbildning på forskarnivå, och justeringarna kommer därmed bidra till att regeringens mål uppnås.

På regeringens vägnar

Johan Pehrson

Katarina Nordqvist

Kopia till

Socialdepartementet/BEM

Finansdepartementet/BA

Klimat- och näringslivsdepartementet/NIM

Klimat- och näringslivsdepartementet/CKS

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet/SMF

Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggnad (Formas)

Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd (Forte)

Verket för innovationssystem (Vinnova)

Bilaga 1

Finansieringskällor i den officiella statistiken som ska ingå i indikatorn för externa medel

Medel från:

Vetenskapsrådet,
Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd (Forte),
Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas),
Verket för innovationssystem (Vinnova),
Övriga statliga myndigheter exkl. Kammarkollegiet,
Kommuner och landsting,
Offentliga forskningsstiftelser,
Företag i Sverige,
Övriga privata icke vinstdrivande organisationer i Sverige,
EU-medel,
Företag i utlandet,
Privata icke vinstdrivande organisationer i utlandet och
Övrigt.